

GUY GISSIN, ADV.	גיא גיסין, ע"ד
TOMER ALTMAN, ADV.	תומר אלטמן, ע"ד
YOEL FREILICH, ADV.	יואל פרייליך, ע"ד
SAGI NATAN, ADV.	שגיא נתן, ע"ד
ZVI VALLACH, ADV.	צבי ולך, ע"ד
TSAHI DROR, ADV.	צחי דרור, ע"ד
RAN GREENVALD, ADV.	רן גרינוולד, ע"ד
INBAR HAKIMIAN-NAHARI, ADV.	ענב חכימאן-נהרי, ע"ד
GAL PNINI, ADV.	גל פניני, ע"ד
EVGENIA GLUKHMAN, ADV.	יבגניה גלוחמן, ע"ד
AMIR PAZ, ADV.	אמיר פז, ע"ד
SIGAL RUSSAK GISSIN, ADV.	סיגל רוסק גיסין, ע"ד

תל אביב, 6 מרץ, 2014, Tel Aviv

לכבוד
ח"כ דוד רותם
יו"ר ועדת החוקה חוק ומשפט
כנסת ישראל

ג.א.ג.,

הנדון: הצעת חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה) (תיקון מס' 3)

בשם הפרורום למען ניצולי השואה (ביסוד), מיסודם של ה"ה לאון, אדוארד ואוריאל קלר, ולקראת הדיון הצפוי בוועדה ביום א' הקרוב – 9 במרץ 2014, הנני מתכבד לפנות אליכם כדלקמן:

1. שלוש הצעות החוק שעומדות לעלות לדיון בפני הוועדה, הינן פועל יוצא של מאבק שנמשך חודשים ארוכים על ידי שדולת ניצולי השואה בכנס, חברי כנסת בודדים ובסופו של יום – גם של משרד המשפטים. משך כל התקופה הזו, פעלו נציגי הפרורום למען ניצולי השואה (כולנו בהתנדבות), מול החברה לאיתור והשבה ומול חברי הכנסת ומשרדי הממשלה הרלבנטיים, בנסיון לתקן עוול מתמשך, ובמיוחד – לנסות לעצור את המשך התנהלותה הפקידותית והבזבזנית של "החברה לאיתור והשבה", בזמן שאחרוני ניצולי השואה שחיים (עדיין...) בקרבנו, מצויים בעוני נורא ומשוועים לסיוע כדי לשמור על צלם אנוש באחרית ימיהם.

2. הגם שהצעות החוק הינן צעד ראוי לשיפור המצב הקיים, עדיין ניתן לזהות בהן את טביעות ידיהם של הפקידים המנסים לשמר את כוחם ואת כסאותיהם המרופדים לתקופה נוספת, על חשבון ימיהם האחרונים של הנזקקים. מכתבנו זה נועד לפרוס בפני כבודכם את עיקרי הבעיות המתעוררות מהצעת החוק שבנדון, אשר הוגשה מטעם משרד המשפטים, ואת הצעות הפרורום למען ניצולי השואה לפתרונן.

רקע

3. בישראל חיים היום כ- 190 אלף ניצולי שואה, שגילם הממוצע למעלה מ-80. מדי יום נפטרים כ-37 ניצולים, ולמעלה מאלף ניצולים מדי חודש. בחמש שנים הקרובות, תחול ירידה טבעית במספר הניצולים. ב-2017 צופים כי יחיו בישראל כ- 152 אלף ניצולים בלבד.

4. מדינת ישראל חרטה על דגלה - "לזכור ולא לשכוח". אנו עומדים בפתחה של שנת 2014, ונראה כי שכחנו כי בקרבנו אלפי ניצולי שואה באים בימים, חולים, אשר לילותיהם רצופי סיוטים מעולות הנאצים יימח שימם, וימיהם סבל, חרפת רעב, עוני מוחלט. סופרים הם בבדידותם את יתרת זמנם עד ייושעו בהגיע קץ ימיהם.

5. לצערנו, וכתעודת עניות של כולנו, חלק לא מבוטל מניצולים אלו חיים בעוני מחפיר. בבדידות נוראה. ללא תמיכה רפואית מספקת וללא תמיכה נפשית להם כל כך זקוקים. בחלוף כמעט 70 שנה מסיום אותה מלחמה נוראה מרבית הניצולים אינם בין החיים. אותם שעודם בחיים הגיעו לגבורות, וסביר שרובם אף עברו את גיל 90.

הדאגה לאנשים אלו באחרית ימיהם היא חובת כולנו וכל אחד מאיתנו. אין פרשנות אחרת להתחייבות "לזכור ולא לשכוח" אשר מדינת ישראל חרטה על דגלה למן הקמתה.

חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006 (להלן – "החוק")

6. החוק אשר נחקק בשנת 2006, נועד להסדיר את פעילות "החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה" (להלן- "החברה לאיתור והשבה"). אחת ממטרות החוק הינה סיוע לניצולי שואה. בהתאם למטרה זו, כמות מצומצמת מתוך ניצולי השואה, אשר הוגדרו כנזקקים, מקבלים תמיכה בסך של כ-4,800 ש"ח לשנה (כ-400 ש"ח בחודש).

7. ברור לכל בר דעת כי אין המדובר בסכום שיכול לסייע לאדם נזקק, לא כל שכן זקן באימים ובוודאי שלא כזה שיצא בעור שיניו מגיהנום עלי אדמות, וסוחב עמו נכויות, גופניות ונפשיות יום-יום, שעה-שעה.

8. מאידך גיסא, החברה לאיתור והשבה, מחזיקה בידיה למעלה מ- 60,000 נכסים שונים, בהיקף כספי אדיר מימדים. לפי הנתונים שנמסרו בדוחות החברה לאיתור והשבה, בידיה נכסים ומזומנים בשווי העולה על מליארד ש"ח!! לעומת זאת, משך כל שנות פעולתה ממועד הקמתה בשנת 2006, ועד תום שנת 2012, הצליחה החברה לאתר ולהשיב ליורשים, בסך הכל כ- 3% מהנכסים שברשותה.

9. הדבר לא מנע מהמנגנון של החברה לאיתור והשבה, לשאת בעלויות ישירות מדי שנה של למעלה מ- 20 מליון ש"ח בגין הוצאות שוטפות של הפקידות, ועורכי הדין, והמשרדים וכו'! רק לשם הדוגמא, סכום הנכסים שאותורו והושבו לבעליהם בשנת 2012 עמד על כ- 16 מליון ש"ח - הרבה פחות מעלות החזקת הוצאות ומימון הפקידות ועורכי הדין!

הצעת החוק

10. הצעת החוק אכן מנסה להתמודד עם הבעיה וחוסר ההגיון על פיו מתנהלת החברה לאיתור והשבה, אלא שזה מעט מדי ומאוחר מדי.

11. על פי הצעת החוק:

8.1 החברה תסיים פעילותה בתום 2017. מדובר בארבע שנים תמימות במהלכן עלויות ישירות של כ- 80 מליון ש"ח שיכולים היו לסייע לנזקקים, ימשיכו לממן את הפקידות

והמנגנון המנופח. אין בזה שום טעם ואין לזה הצדקה. את מימוש הנכסים ניתן לבצע על נקלה משך תקופה קצרה יותר ובעלויות זולות משמעותית. הנכסים הנזילים יכולים להיות מחולקים כמעט מיידית, כאשר לגבי ניירות ערך שבידי החברה לאיתור והשבה (ובמיוחד מניות אוה"ה ומניות בנק לאומי המוחזקות בעקיפין באמצעות אוה"ה), קיימים מהלכים מהירים שיכולים לאפשר השאת ערכם קודם למימוש). את מרבית נכסי הנדל"ן והזכויות האחרות ניתן לממש על פני תקופה שלא תעלה על 18 – 24 חודשים.

8.2 הסיוע המינימלי לנזקקים יגדל מ- 100 מליון ₪ לשנה ל- 135 מליון ₪ לשנה. לפי הנתונים שבידינו, אין מניעה לחלק לנזקקים 200 מליון ₪ לשנה, לכל הפחות. ככל שמיוש הנכסים יבוצע במהירות וביעילות – הסכום אף עשוי לגדול משמעותית;

8.3 רק מחצית מהסיוע יועבר ישירות לנזקקים. המחצית השניה תועבר לעמותות ומערכות סיוע עקיפות, ובכך יממנו מנגנונים מיותרים נוספים. יש חשיבות עליונה להעביר אחוזים גבוהים יותר מהתקציב (לפחות 85%), ישירות לנזקקים. היות ורשימות ופרטי הנזקקים ממילא מצויים בידי החברה לאיתור והשבה, לא תהיה להגדלת סכום הסיוע הישיר עלות נוספת, ויחסכו עלויות המנגנונים של העמותות ויתר המתווכים שבדרך בין החברה לאיתור והשבה לנזקקים. הגיע הזמן לייעד את הרכוש והנכסים למטרתם החשובה, ולא למימון מנגנונים מנופחים שפועלים שנים רבות ולא מביאים לתוצאות ראויות.

12. מטרת החוק חייבת להיות, בראש ובראשונה, סיוע לאותם ניצולי שואה שעודם בין החיים, כל עוד הם חיים, על מנת לנסות ולהקל על מצוקתם בשנות חייהם האחרונות. ברור לחלוטין כי כל מטרה אחרת ממטרות החוק צריכה להידחות בפני מטרה קדושה ונעלה זו.

13. בידי החברה מאות רבות של נכסים אותם ניתן וצריך לממש. לאור התמעטות הניצולים, יש לדאוג למימוש לאלתר, כדי שנוכל להספיק ולסייע להם, בטרם יהא מאוחר מדי.

14. אודה לאדוני על העברת מכתבנו זה לידיעת חברי הוועדה ועל הפצתו לכלל המשתתפים בדיון ביום א' הקרוב.

תודה מראש על זימונו לדיון בוועדה ועל הטיפול הדחוף בקידום האינטרסים של אחרוני ניצולי השואה הנזקקים שחיים בקרבנו.

בכבוד רב,

גיא גיסין, עו"ד

העתקים:

מר מאיר כהן – כב' שר הרווחה

ח"כ שטרן

ח"כ קריב

ח"כ מיכאלי

פרופ' דוד האן – כונס הנכסים הרשמי

לאון, אדוארד ואוריאל קלר